

Home > Dobra priča > Život

Pučke igre i tradicijski sportovi Hrvata

autor: **Dragutin Lončar** — 5. rujna 2024. u **Život** Vrijeme čitanja: 6 minuta

AA 💬 0

Picigin na Bačvicama / Snimio Nikola Vilić

5 **911**
SHARES VIEWS

[f](#) Share on Facebook

Share on Twitter

Slične teme

Oživljavanje tradicijskih igara

🕒 20. RUJNA 2024.

Olimpijada starih sportova u Brođancima

⚡ 🕒 14. RUJNA 2024.

< >

Većina starinskih narodnih igara i natjecanja u Hrvata, ali i kod drugih naroda u svijetu, vezana su uz dane slavlja ili vjerske blagdane, uz završetak radova na poljima, a bili su spojeni s nošenjem svečane narodne nošnje, plesovima i drugim događanjima u takvim prilikama. Narodne igre prenosile su se s koljena na koljena a izmišljale su se i nove igre prilagođene vremenu i okolini u kojoj se živjelo.

Kako to u svom djelu „Olimpijada u Hrvata“ ističe Marin Janković, jedan od naših najvećih istraživača i promotora starih tradicijskih igara i sportova, stare sportske igre s etnološkog stajališta spominju se kao narodne igre i nadmetanja s osnovnim značajkama sportske borbe gdje se pokazuje tko je uporniji, izdržljiviji, snalažljiviji, odlučniji i brži u igri. Te igre imale su i svoja pravila, pa ih danas nazivamo stari sportovi...

Prvi zapisi – igre prigodom krunidbe Petra Krešimira 1058. godine

Prve zapise o starim sportskim igrama i njihovim nazivima u našem narodu nalazimo kod Mihovila Pavlinovića, hrvatskoga političara i književnika, koji govori, između ostaloga, i o svečanostima i igrama prigodom krunjenja hrvatskog kralja Petra Krešimira 1058. godine. Pučke igre su stoljećima bile važan sastavni dio života hrvatskog puka sve do početka 20. stoljeća.

Između dva svjetska rata stanovništvo u gradskim sredinama sve više prihvaća moderne sportove, a narodni sportovi i društvene igre ostaju za zabavu, ponajviše pastirima, da bi poslije 2. svjetskog rata došlo gotovo do izumiranja te stoljetne tradicije u Hrvata.

Prije pedesetak godina entuzijasti iz malog slavonskog sela Brođanci su pokrenuli svoju Olimpijadu starih sportova što možemo smatrati početkom ponovnog oživljavanja naših pučkih igara i sportova, a veći zamah organiziranijeg bavljenja narodnim sportovima počinje devedesetih godina prošlog stoljeća.

Prema raznim zapisima Hrvati su se u svojoj povijesti bavili s više stotina različitih pučkih igara i sportova, a svrstavaju se u sedam grana i disciplina: stari atletski sportovi, stari borilački sportovi, stari narodni sportovi, stari konjički sportovi, stari sportovi na vodi, stari zimski sportovi i stare narodne igre.

Valja naglasiti da je naše društvo danas ipak prepoznalo značaj tih starih igara i sportova pa su posljednjih desetljeća čak tri narodne pučke igre i tradicionalni sportovi od Ministarstva kulture dobili status nematerijalne kulturne baštine. Taj status dobilo je i pljočkanje, naš najorganiziraniji i najmasovniji oblik bavljenja tradicionalnim sportom o čemu ćemo više pisati u idućim tekstovima u sklopu serijala „Tradicijske igre u Hrvatskoj“.

Pljočkarski turnir u Mokricama / Izvor: arhiva PK Mokrice

Izrada kamenih pljočki pred natjecanje / Snimio Dragutin Lončar

Pljočkanje

Ukratko, pljočkanje, pločkanje ili prahćanje tradicijska je igra na otvorenom nastala prilikom čuvanja stoke. Danas se razvilo u sportsko nadmetanje s pisanim pravilima. Pljočkanje je slično boćanju, a igralo se kamenim ploškama, težine od oko jednog kilograma. Danas su te natjecateljske pljočke metalne (duralumij). Ministarstvo kulture Republike Hrvatske pljočkanje iz Istre uvrstilo je 2016. godine u popis nematerijalnih kulturnih dobara, a od 2022. godine pljočkanje je na temelju multinacionalne nominacije "Tocati – Shared Programme for the Safeguard of traditional games and sports", u kojemu su osim Hrvatske sudjelovali i Cipar, Belgija, Francuska i Italija, upisano u UNESCO-ov Registar dobrih praksa. Pogledajte video o programu Tocati:

Tocatì, a shared programme for the safeguarding of traditi...

Picigin

Od 2013. godine društvena igra picigin dobio je status nematerijalne kulturne baštine. Picigin je društvena igra loptom koja se izvodi u plićaku pješčane plaže gdje igrači, stojeći u moru, nabacuju loptu koja ne smije dodirnuti morsku površinu. Iako je raširen među mlađom populacijom, u njemu sudjeluju brojni igrači, bez obzira na spol i na dob. Osnovni je cilj igre da lopta mora biti što dulje u zraku. Picigin je nastao u Splitu i smatra ga se „najsplitskijom“ igrom, iako se od davnije igra i na dravskim sprudovima kod Osijeka. Kultno su igralište za picigin Bačvice, splitska pješčana plaža. Otuda se, zbog svoje atraktivnosti, proširio po čitavoj hrvatskoj obali i razvio u specifične lokalne stilove i varijante. Najviše se igra u srednjoj Dalmaciji u priobalju i na otocima, ali i u ostalim hrvatskim priobalnim mjestima, ali i na rijekama u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Igra slična piciginu nastala je prije 6000 godina u zemljama Srednje Amerike. Igra se u plićaku, na pješčanoj plaži.

Ličke pastirske igre

Prošle godine Povjerenstvo za nematerijalnu kulturnu baštinu Ministarstva kulture i medija utvrdilo je svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra Tradicijskih i pastirskih igara u Lici te su potom upisane u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Prezentacija pastirske igre u Lici /Izvor: web stranice Ministarstva kulture i medija

Prethodni članak

PLJOČKANJE: Od pastirske igre do zaštite UNESCO-a

Slijedeći članak

Pljočkanje u programu Tocatija

Dragutin Lončar Prezentacija igre i prasićanje slične današnjem hokeju/ Izvor: PŠ Palinovec

Radi se o tradicijskoj baštini s planinskog područja od Velike i Male Kapele na sjeveru, Ličke Plješivice na istoku i Velebita na jugu i zapadu. Prema etnografskim monografijama o Lici iz 20. stoljeća, to su običaji koje je moguće pratiti od 19. stoljeća, no prenosili su se usmenom predajom generacijama i iz starijih vremena. Pastiri su pri čuvanju stoke često kratili vrijeme razbibrigom te igrali igre, no premda **Pročitajte još** kao „pastirske“, igre su igrali svi članovi pojedine seoske zajednice. Ponekad bi uloga

stali: ijem
em n ili p
epo: njen
bac ŽIVOT s n ŽIVOT

skakanje priko sove / stupačke preko pričke – skok u vis, krivanje / prasićanje – igra slična hokeju i dr.
Budućnost tradicijskih igara i sportova **Oživljavanje tradicijskih igara** **Olimpijada starih sportova u Brodancima**
Očuvani su lokalni nazivi igara: bacanje kamena s praćkom, vučenje kuke / privlačenje, natezanje sukna / privlačenje, dizanje mrtvacu / dizanje proštaga, vaganje soli, rvanje u križ (hrvanje slobodnim stilom), topanje, palanje / palićanje/ klisanje, cimeranje. Iako uglavnom muške, pojedine igre ostale su mišćevite, muške i ženske, poput topanja ili palićanja.

ŽIVOT

MILIVOJ PACENTI: "Istra će biti sjedište europske organizacije pljočkanja"

11. RUJNA 2024.

ŽIVOT

Pljočkanje u programu Tocatija

7. RUJNA 2024.

ŽIVOT

PLJOČKANJE: Od pastirske igre do zaštite UNESCO-a

2. RUJNA 2024.

Odgovori

Vaša adresa

Komentar

Tradicijske pastirske igre i sportovi Like / Izvor: Državni arhiv u Gospiću

Piše: Dragutin Lončar

* Ovaj tekst je dio novinarskog projekta 'Tradicijske igre u Hrvatskoj', a objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva.

Oznake: ličke pastirske igre - pljočkanje - pučke igre - tradicijski sportovi

Ime * (obavezno)

E-pošta * (obavezno)

Web-stranica

☐ Spremi moje ime, e-poštu i web-stranicu u ovom internet pregledniku za sljedeći put kada budem komentirao.

OBJAVI KOMENTAR

Popularno	Komentari	Novo
-----------	-----------	------

ZIMNICA: Kisela paprika na starinski način – cijela i bez konzervansa

🕒 31. KOLOVOZA 2021.

ZIMNICA: Kisele paprike punjene kupusom na starinski način bez konzervansa

🕒 1. RUJNA 2020.

TERRY FOX RUN 2024: Na utrku na Jarun dolazi Terryjev brat Fred, kupite majicu kakvu nosi i Celine Dion

🕒 13. RUJNA 2024.

LOSOS: 12 recepata za filete, odreske, salate, tjesteninu, juhu, paštetu...

🕒 9. STUDENOGA 2021.

Najnovije Vijesti

Budućnost tradicijskih igara i sportova

🕒 28. RUJNA 2024.

Josipa Kujundžić: Kako je pčelarstvo mojoj obitelji omogućilo dobar život

🕒 27. RUJNA 2024.

Lidija Svečnjak – vodeća znanstvenica u području istraživanja patvorenja pčelinjeg voska

🕒 23. RUJNA 2024.

Oživljavanje tradicijskih igara

🕒 20. RUJNA 2024.

Kategorije

Abeceda Kuhanja	Knjige	Putovanja
Alternativa	Kolumne	Recepti
Bogati & Slavni	Ljekovito Bilje	Restorani
Dizajn	Ljepota	Savjeti Za Kupnju
Dobra Priča	Medicina	Scena
Dom	Moda & Stil	Što Jedemo, Što Pijemo
Dom & Vrt	Nautika	Vjerovali Ili Ne
Eko	Odgoj Djece	Vrt
Fit	Ovaj Vikend	Zdrava Hrana
Hrana	Pčelarstvo	Zdravlje & Ljepota
Hrvatska	Posao & Novac	Život
Izleti	Prirodna Kozmetika	Znanost & Tehno
Kamo Ići	Psiha	

Najnovije

Budućnost tradicijskih igara i sportova

🕒 28. RUJNA 2024.

Josipa Kujundžić: Kako je pčelarstvo mojoj obitelji omogućilo dobar život

🕒 27. RUJNA 2024.

Lidija Svečnjak – vodeća znanstvenica u području istraživanja patvorenja pčelinjeg voska

🕒 23. RUJNA 2024.